

EL

EL

EL

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 16.7.2008
COM(2008) 397 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**όσον αφορά το σχέδιο δράσης για τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή και τη
βιώσιμη βιομηχανική πολιτική**

{SEC(2008) 2110}

{SEC(2008) 2111}

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**όσον αφορά το σχέδιο δράσης για τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή και τη
βιώσιμη βιομηχανική πολιτική**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει προβεί σε σημαντικά μέτρα για να επιτύχει τους στόχους της σε σχέση με την ανάπτυξη και την απασχόληση. Η στρατηγική της Λισσαβώνας έχει παρουσιάσει σημαντικά αποτελέσματα¹. Τα τελευταία δύο χρόνια έχουν δημιουργηθεί περισσότερες από έξι εκατομ. θέσεις εργασίας και η ανεργία έχει μειωθεί σημαντικά. Η ευρωπαϊκή βιομηχανία είναι συνολικά ανταγωνιστική, συμβάλλοντας ουσιαστικά στην ανάπτυξη και την απασχόληση. Με τη βιομηχανική πολιτική της, η Επιτροπή έχει συνεχίσει να θέτει τους σωστούς όρους πλαισίωσης για την επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη.

Η πρόκληση είναι πλέον η ένταξη της βιωσιμότητας σε αυτό το πλαίσιο. Η βιώσιμη ανάπτυξη στοχεύει στη συνεχή βελτίωση της ποιότητας ζωής και της ευημερίας για τις σημερινές και μελλοντικές γενιές². Αποτελεί βασικό στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, οι όλο και ταχύτερες παγκόσμιες αλλαγές, από την τήξη των πάγων έως την αυξανόμενη ζήτηση ενέργειας και πόρων, δυσκολεύουν την επίτευξη του εν λόγω στόχου.

Οι προκλήσεις συνδέονται άμεσα με τον τρόπο ζωής μας. Ο τρόπος που παράγουμε και καταναλώνουμε συμβάλλει στην υπερθέρμανση του πλανήτη, στη ρύπανση, στη χρήση υλικών και στην εξάντληση των φυσικών πόρων³. Οι επιπτώσεις της κατανάλωσης στην ΕΕ γίνονται αισθητές σε παγκόσμιο επίπεδο, δεδομένου ότι η ΕΕ εξαρτάται από τις εισαγωγές ενέργειας και φυσικών πόρων. Επιπλέον, ένα αυξανόμενο ποσοστό των προϊόντων που καταναλώνονται στην Ευρώπη παράγεται σε άλλα μέρη του κόσμου.

Η ανάγκη για την υιοθέτηση πιο βιώσιμων προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής είναι πιο επείγουσα από ποτέ.

Στην ευρωπαϊκή βιομηχανία και τα νοικοκυριά μπορούν να επιτευχθούν πολλά, με καθαρά οφέλη. Σύμφωνα με τη Διεθνή Επιτροπή για την Αλλαγή του Κλίματος, η ενέργεια που χρησιμοποιείται για τα κτίρια θα μπορούσε να μειωθεί κατά ποσοστό 30% με καθαρά οικονομικά οφέλη μέχρι το 2030. Η παγκόσμια πίεση για την αύξηση της απόδοσης των πόρων και οι προσπάθειες για τη βελτίωση της βιωσιμότητας θα μπορούσαν να αποτελέσουν σημαντική πηγή καινοτομίας και σημαντικό πλεονέκτημα για την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας.

Το παρόν έγγραφο παρουσιάζει τη στρατηγική της Επιτροπής για την υποστήριξη μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης στην ΕΕ και σε διεθνές επίπεδο, με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής, καθώς και της βιώσιμης βιομηχανικής πολιτικής της.

¹ Πρόταση για ένα κοινοτικό πρόγραμμα της Λισσαβώνας για την περίοδο 2008-2010 - COM(2007) 804.

² Ανανεωμένη στρατηγική της ΕΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη, Συμβούλιο της ΕΕ 10917/06.

³ Περιβαλλοντικός αντίκτυπος των προϊόντων (Environmental Impact of PROducts-EIPRO), Κοινό Κέντρο Ερευνών – Ινστιτούτο Τεχνολογικών Προβλέψεων (IPTS), Εθνική Λογιστική Μήτρα συμπεριλαμβανομένων των Περιβαλλοντικών Λογαριασμών (NAMEA), EOX. Σύμφωνα με τις εν λόγω μελέτες, στην ΕΕ οι χώροι εστίασης και κατανάλωσης ποτών, η στέγαση (συμπεριλαμβανομένων της θέρμανσης, της ύδρευσης, των οικιακών συσκευών), και οι μετακινήσεις παράγουν μεταξύ 70% και 80% του συνολικού περιβαλλοντικού αντίκτυπου.

Η εν λόγω στρατηγική συμπληρώνει τις ισχύουσες πολιτικές για τη χρήση της ενέργειας, συγκεκριμένα το «πακέτο ενέργειας και κλίματος» που εγκρίθηκε από την Επιτροπή τον Ιανουάριο του 2008.

Ο **πυρήνας του σχεδίου δράσης** συνίσταται σε ένα δυναμικό πλαίσιο για τη βελτίωση της ενεργειακής και περιβαλλοντικής απόδοσης των προϊόντων και την ενθάρρυνση της χρήσης τους από τους καταναλωτές. Το εν λόγω πλαίσιο περιλαμβάνει τον καθορισμό φιλόδοξων προτύπων σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά, την εξασφάλιση της βελτίωσης των προϊόντων με την εφαρμογή συστηματικής προσέγγισης για τα φορολογικά κίνητρα και τις δημόσιες συμβάσεις, και την καλύτερη ενημέρωση των καταναλωτών μέσω πιο συνεκτικού και απλοποιημένου πλαισίου επισήμανσης, ώστε η εν λόγω πολιτική να βασιστεί στη ζήτηση. Η προσέγγιση θα καλύπτει τα προϊόντα που επιδεικνύουν σημαντικές δυνατότητες για τη μείωση του περιβαλλοντικού αντίκτυπου.

Η πρόκληση συνίσταται στη δημιουργία ενός ενάρετου κύκλου: με την αναβάθμιση της συνολικής περιβαλλοντικής απόδοσης των προϊόντων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, την προώθηση και την ενθάρρυνση της ζήτησης καλύτερων προϊόντων και τεχνολογιών παραγωγής, καθώς και τη στήριξη των καταναλωτών ώστε να προβαίνουν σε καλύτερες επιλογές μέσω πιο συνεκτικής και απλοποιημένης επισήμανσης.

Το εν λόγω εγχείρημα υποστηρίζεται και ενισχύεται περαιτέρω από ενέργειες για την επίτευξη λιτότερης παραγωγής και την κάλυψη των διεθνών πτυχών.

2. ΕΝΑ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΕΥΦΥΕΣΤΕΡΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Μια σειρά πολιτικών εφαρμόζεται με σκοπό την αναβάθμιση της ενεργειακής και της περιβαλλοντικής απόδοσης των προϊόντων. Η οδηγία οικολογικού σχεδιασμού (ΠΚΕ)⁴ θεσπίζει πλαίσιο για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια. Ορισμένες άλλες νομοθετικές πράξεις αφορούν συγκεκριμένες πτυχές του κύκλου ζωής των προϊόντων, όπως τα απόβλητα. Τα συστήματα επισήμανσης που θεσπίζονται δυνάμει της οδηγίας για την επισήμανση της ενεργειακής απόδοσης⁵, του κανονισμού για το πρόγραμμα Energy Star⁶, του κανονισμού για το οικολογικό σήμα⁷ και άλλα συστήματα που αναπτύσσονται από τα κράτη μέλη, τους εμπόρους λιανικής πώλησης και άλλους οικονομικούς φορείς παρέχουν στους καταναλωτές πληροφορίες για την ενεργειακή και περιβαλλοντική απόδοση των προϊόντων. Τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν κίνητρα και δημόσιες συμβάσεις για την ενθάρρυνση της καλύτερης απόδοσης των προϊόντων. Ο κανονισμός για το πρόγραμμα Energy Star επίσης υποχρεώνει τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τις αρχές των κρατών μελών να προβαίνουν σε αγορά εξοπλισμού γραφείου ο οποίος πληροί συγκεκριμένα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης.

⁴ Οδηγία 2005/32/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια (ΕΕ L 101 της 22.7.2005, σ. 29).

⁵ Οδηγία 92/75/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 1992, για την ένδειξη της κατανάλωσης ενέργειας και λοιπών πόρων των οικιακών συσκευών με την επισήμανση και την παροχή ομοιόμορφων πληροφοριών σχετικά με τα προϊόντα (ΕΕ L 297 της 13.10.1992, σ. 16).

⁶ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 106/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιανουαρίου 2008, σχετικά με το κοινοτικό πρόγραμμα επισήμανσης της ενεργειακής απόδοσης του εξοπλισμού γραφείου (ΕΕ L 39 της 13.2.2008, σ. 1).

⁷ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουλίου 2000, περί αναθεωρημένου κοινοτικού συστήματος απονομής οικολογικού σήματος (ΕΕ L 237 της 20.9.2000, σ. 1).

Ωστόσο, διάφορες ανεπάρκειες περιορίζουν τις δυνατότητες των εν λόγω πολιτικών. Οι περισσότερες νομοθετικές πράξεις για τα προϊόντα εξετάζουν μόνο συγκεκριμένες πτυχές του κύκλου ζωής ενός προϊόντος. Ενώ η οδηγία για τον οικολογικό σχεδιασμό υιοθετεί την προοπτική του κύκλου ζωής, στα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια και επί του παρόντος διέπονται από την οδηγία αντιστοιχεί μόνο το 31-36% των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των προϊόντων⁸. Η ενημέρωση προς τους καταναλωτές στο πλαίσιο της πολιτικής της ΕΕ έχει εστιαστεί στην ενεργειακή απόδοση των οικιακών συσκευών και του εξοπλισμού γραφείου στο πλαίσιο της οδηγίας για την επισήμανση της ενεργειακής απόδοσης και του προγράμματος Energy Star, ή έχει καλύψει μόνον περιορισμένο αριθμό προϊόντων (σύμφωνα με το οικολογικό σήμα). Τέλος, δεν προβλέπεται συντονισμός των ενεργειών σε εθνικό επίπεδο.

Γενικά, τα προαιρετικά και τα ρυθμιστικά μέσα δεν συνδέονται επαρκώς και οι πιθανές συνέργειες μεταξύ των διάφορων μέσων δεν αξιοποιούνται. Η εφαρμογή δεν είναι αρκετά δυναμική και προνοητική ώστε να βελτιωθεί η απόδοση των προϊόντων. Οι αποκλίνουσες εθνικές και περιφερειακές προσεγγίσεις διαβιβάζουν αντικρουόμενα μηνύματα στους παραγωγούς, με συνέπεια να μην αξιοποιούνται πλήρως οι δυνατότητες της εσωτερικής αγοράς.

Η νέα προσέγγιση πολιτικής **ενσωματώνει** τις δυνατότητες των διάφορων μέσων πολιτικής, τα οποία εφαρμόζει με **δυναμικό** τρόπο.

Περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενέργειες:

- Το πεδίο της οδηγίας για τον οικολογικό σχεδιασμό των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια θα επεκταθεί ώστε να καλύπτει όλα τα συναφή με την ενέργεια προϊόντα. Θα καθοριστούν ελάχιστες **προϋποθέσεις** για προϊόντα με σημαντικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο, οι οποίες θα εστιάζονται σε βασικές περιβαλλοντικές πτυχές. Θα καθοριστούν επίσης προηγμένα **σημεία αναφοράς** για την παροχή πληροφοριών στις αγορές σχετικά με τα προϊόντα που σημειώνουν την καλύτερη περιβαλλοντική απόδοση. Θα διεξαχθούν περιοδικές **αναθεωρήσεις** των ελάχιστων προϋποθέσεων και των προηγμένων σημείων αναφοράς με σκοπό την προσαρμογή τους στις τεχνολογικές αλλαγές και την παροχή μακροπρόθεσμης προοπτικής στις επιχειρήσεις για το μελλοντικό ρυθμιστικό περιβάλλον.
- Η **επισήμανση** των προϊόντων σύμφωνα με την οδηγία για την ενεργειακή επισήμανση και τον κανονισμό για το οικολογικό σήμα θα αναπτυχθεί περαιτέρω και, ύστερα από επανεξέταση της οδηγίας για τον οικολογικό σχεδιασμό το 2012, θα συμπληρωθεί ανάλογα με οδηγία για τη σήμανση οικολογικού σχεδιασμού, με σκοπό την παροχή πληροφοριών στους καταναλωτές για την ενεργειακή και/ή περιβαλλοντική απόδοση των προϊόντων.
- Τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης και τα περιβαλλοντικά κριτήρια στο πλαίσιο των προαναφερθέντων συστημάτων θα εφαρμοστούν για τη θέσπιση εναρμονισμένης βάσης για τις **δημόσιες συμβάσεις** και τα **κίνητρα** που παρέχονται από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα ξεπεραστεί ο τρέχων κατακερματισμός ερεθισμάτων και κινήτρων στην εσωτερική αγορά.
- Πρόκειται επίσης να αναληφθεί μια σειρά άλλων ενεργειών για την επίτευξη **ευφύστερης κατανάλωσης**. Συγκεκριμένα, θα εφαρμοστούν ενέργειες με τους εμπόρους λιανικής πώλησης και τους παραγωγούς προϊόντων ώστε να καταστήσουν οικολογικότερες τις

⁸ Βλ. έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SEC(2008)2110 Εκτίμηση επιπτώσεων για την αναδιατύπωση της οδηγίας 2005/32/EK, πίνακας 3.

οικείες δραστηριότητες και τις αλυσίδες εφοδιασμού, και θα αυξηθεί η ευαισθητοποίηση και ο προδραστικός ρόλος των καταναλωτών γενικότερα.

Η εν λόγω πολιτική μπορεί να αντιμετωπίσει ευρεία σειρά περιβαλλοντικών προκλήσεων. Η εφαρμογή της εν λόγω προσέγγισης σε προϊόντα με σημαντικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο θα μπορούσε να επιφέρει ουσιαστικά περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη. Για παράδειγμα, οι προτεινόμενες ενέργειες θα αυξήσουν τους τρέχοντες ρυθμούς ανακαίνισης σπιτιών με τη χρήση καλύτερων παραθύρων και καλύτερης μόνωσης, παρέχοντας με αυτόν τον τρόπο στα νοικοκυριά τη δυνατότητα εξοικονόμησης ενέργειας και θέρμανσης και περιορισμού των άμεσων και έμμεσων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Οι ενέργειες περιγράφονται αναλυτικότερα παρακάτω.

2.1. Η οδηγία οικολογικού σχεδιασμού

Η οδηγία για τον οικολογικό σχεδιασμό προβλέπει διατάξεις για τον καθορισμό των απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια με σκοπό να εξασφαλιστεί η ελεύθερη κυκλοφορία αυτών των προϊόντων στην εσωτερική αγορά, υιοθετώντας την προοπτική του κύκλου ζωής. Ενώ δεν θεσπίζει άμεσα δεσμευτικές απαιτήσεις για συγκεκριμένα προϊόντα, η οδηγία εξουσιοδοτεί την Επιτροπή να θεσπίζει, με τη συνδρομή επιτροπής, μέτρα εφαρμογής για συγκεκριμένα προϊόντα και τις περιβαλλοντικές πτυχές τους (όπως η ενεργειακή κατανάλωση, η παραγωγή αποβλήτων, η κατανάλωση νερού, η παράταση του χρόνου ζωής) μετά την εκτίμηση επιπτώσεων και τη διαβούλευση των ενδιαφερόμενων μερών.

Η εν λόγω οδηγία οικολογικού σχεδιασμού προς το παρόν εφαρμόζεται μόνο σε προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια. Με στόχο τη διεύρυνση του πλαισίου ώστε να καλυφθούν και άλλα προϊόντα με σημασία για το περιβάλλον, το πεδίο της οδηγίας θα επεκταθεί ώστε να καλύψει όλα τα συναφή με την ενέργεια προϊόντα, με διατήρηση της εξαίρεσης των μέσων μεταφοράς, τα οποία υπάγονται ήδη σε ξεχωριστές πολιτικές και νομοθετικές διατάξεις για τη μείωση των επιπτώσεων στο περιβάλλον. Τα συναφή με την ενέργεια προϊόντα είναι εκείνα τα οποία έχουν επιπτώσεις στην κατανάλωση ενέργειας κατά τη διάρκεια της χρήσης τους. Αυτά τα προϊόντα περιλαμβάνουν προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια και άλλα προϊόντα όπως πλαίσια παραθύρων, των οποίων οι μονωτικές ιδιότητες επηρεάζουν την ενέργεια που απαιτείται για τη θέρμανση και την ψύξη κτιρίων, και συσκευές που καταναλώνουν νερό και που, κατά συνέπεια, επηρεάζουν την απαιτούμενη ενέργεια για θέρμανση. Καταυτόν τον τρόπο θα θεσπιστεί ένα ενιαίο κοινοτικό πλαίσιο για τον καθορισμό των απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού για τα εν λόγω προϊόντα σε κοινοτικό επίπεδο και την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της συνοχής της νομοθεσίας με τη χρήση κοινής πρακτικής.

Η εφαρμογή θα πραγματοποιηθεί ως εξής:

- Τα μέτρα εφαρμογής θα αναπτυχθούν για προϊόντα με σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, ουσιαστικές δυνατότητες για βελτίωση και σημαντικό όγκο πωλήσεων και εμπορικών συναλλαγών, και λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη κοινοτική νομοθεσία ή την αυτορρύθμιση. Σε ό,τι αφορά τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια, όπως καλύπτονται από την ισχύουσα οδηγία, η ανάπτυξη μέτρων εφαρμογής δεν θα επηρεαστεί από το σχέδιο δράσης.
- Σε ό,τι αφορά τα προϊόντα που δεν καλύπτονται προς το παρόν, θα αναπτυχθεί συμπληρωματικό πρόγραμμα εργασίας σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας μετά την τροποποίησή της.

- Όλα τα μέτρα εφαρμογής υπόκεινται σε αναλυτική εκτίμηση επιπτώσεων και δημόσια διαβούλευση και θα βασίζονται στην αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας.

Τα μέτρα εφαρμογής εξετάζουν βασικές περιβαλλοντικές πτυχές κατά τον κύκλο ζωής των προϊόντων. Ειδικότερα θα λάβουν υπόψη τη χρήση ενέργειας και πόρων για τα προϊόντα. Άλλα θέματα, όπως η ανάγκη για μείωση της χρήσης των επικίνδυνων υλικών και σπάνιων πόρων θα εξεταστούν ανάλογα με την περίπτωση.

Σε ό,τι αφορά τη στοχοθετημένη ομάδα προϊόντων, τα μέτρα εφαρμογής θα ορίσουν δύο επίπεδα επιδόσεων, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις της οδηγίας:

- ελάχιστες **απαιτήσεις** που πρέπει να καλύπτει το προϊόν προκειμένου να επιτραπεί η κυκλοφορία του στην εσωτερική αγορά. Στο μέτρο του δυνατού, πρέπει να εφαρμόζονται εναρμονισμένα πρότυπα ΕΕ, στην ιδανική περίπτωση βάσει παγκόσμιων προτύπων, για να βοηθήσουν τους κατασκευαστές στην εφαρμογή των μέτρων.
- προηγμένα **σημεία αναφοράς** περιβαλλοντικών επιδόσεων, με σκοπό την έγκαιρη παροχή πληροφοριών στις αγορές για τα προϊόντα υψηλών επιδόσεων που διατίθενται στην αγορά και την πιθανή μελλοντική εξέλιξη των ελάχιστων απαιτήσεων. Ο καθορισμός των σημείων αναφοράς προβλέπεται ήδη στην ισχύουσα οδηγία και θα επιδιωχθεί συστηματικά στο μέλλον. Κατά γενικό κανόνα, τα σημεία αναφοράς αντιστοιχούν στο επίπεδο που επιτυγχάνεται από τα προϊόντα με τις καλύτερες επιδόσεις που διατίθενται στην αγορά. Η συμμόρφωση με αυτά τα σημεία αναφοράς θα είναι προαιρετική για τη βιομηχανία.

Με σκοπό τη συνεχή βελτίωση των προϊόντων, τα μέτρα εφαρμογής θα περιλαμβάνουν επιπλέον **ημερομηνία αναθεώρησης** των ελάχιστων απαιτήσεων και των σημείων αναφοράς βάσει του προβλεπόμενου ρυθμού τεχνολογικών αλλαγών για τη σχετική ομάδα προϊόντων. Καταυτόν τον τρόπο θα εξασφαλιστεί ότι οι ελάχιστες απαιτήσεις και τα σημεία αναφοράς θα εξακολουθούν να ισχύουν σε βάθος χρόνου και θα δοθεί στις επιχειρήσεις μια μακροπρόθεσμη προοπτική του μελλοντικού ρυθμιστικού περιβάλλοντος.

Οι ελάχιστες απαιτήσεις και τα προηγμένα σημεία αναφοράς περιβαλλοντικών επιδόσεων θα τροφοδοτήσουν το σχέδιο επισήμανσης, όπως περιγράφεται παρακάτω. Γι' αυτόν το λόγο, στο πλαίσιο των μέτρων εφαρμογής μπορούν επίσης να προσδιοριστούν τα ενδιάμεσα επίπεδα επιδόσεων.

2.2. Επισήμανση των προϊόντων

Στο στάδιο αυτό η οδηγία για την επισήμανση της ενεργειακής απόδοσης θα επεκταθεί για να καλύψει ευρύτερη ποικιλία προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια και άλλων συναφών με την ενέργεια προϊόντων.

Οι κατηγορίες επισήμανσης θα καθοριστούν με βάση τα αποτελέσματα της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία οικολογικού σχεδιασμού, ανάλογα με την περίπτωση.

Στο πλαίσιο των μέτρων εφαρμογής της οδηγίας επισήμανσης θα καθοριστεί, όπου απαιτείται, η ακριβής παρουσίαση της ετικέτας.

Η επισήμανση θα χρησιμοποιηθεί για την ένδειξη, αφενός, της κατανάλωσης/εξοικονόμησης ενέργειας φάσης και, αφετέρου, άλλων συναφών και σημαντικών περιβαλλοντικών παραμέτρων του προϊόντος.

Το οικολογικό σήμα συμπληρώνει τις πληροφορίες που παρέχονται στους καταναλωτές, ως **προαιρετικό** σήμα. Θα λειτουργήσει ως «σήμα αριστείας» επισημαίνοντας στους

καταναλωτές τα προϊόντα που αποδίδουν στο εν λόγω επίπεδο όταν εξετάζονται πολλά περιβαλλοντικά κριτήρια κατά τη διάρκεια ολόκληρου του κύκλου της ζωής.

Ο κανονισμός για το οικολογικό σήμα θα αναθεωρηθεί με σκοπό την απλούστευση και την αναβάθμιση της διαδικασίας χορήγησης οικολογικού σήματος, καθώς και την επέκταση της κάλυψης των προϊόντων. Τα κριτήρια για τη χορήγηση οικολογικού σήματος θα συνεχίσουν να καλύπτουν ευρεία ποικιλία περιβαλλοντικών πτυχών. Επιπλέον, τα κριτήρια για τη χορήγηση οικολογικού σήματος μπορούν να οριστούν επίσης για να καλύψουν τα προϊόντα για τα οποία δεν έχουν οριστεί ακόμα απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού. Ενδεικτικά, θα καθοριστούν τα κριτήρια για τη χορήγηση οικολογικού σήματος για ομάδα προϊόντων ώστε να ικανοποιούνται από το 10% των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Ενώ η διαδικασία λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο του κανονισμού για το οικολογικό σήμα θα είναι ξεχωριστή από τις ανάλογες διαδικασίες στο πλαίσιο της οδηγίας οικολογικού σχεδιασμού και επισήμανσης, τα σχέδια θα συνδέονται στενά στο επίπεδο της εφαρμογής ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική αξιοποίηση των δεδομένων και των επιστημονικών γνώσεων και η συνοχή των πληροφοριών που παρέχονται στους καταναλωτές. Ειδικότερα, η διαδικασία καθορισμού κριτηρίων για τη χορήγηση οικολογικού σήματος θα παράσχει αναλυτικές πληροφορίες για το έργο που εκτελείται στο πλαίσιο της οδηγίας οικολογικού σχεδιασμού για τον καθορισμό των ελάχιστων απαιτήσεων και των σημείων αναφοράς περιβαλλοντικών επιδόσεων, και αντίστροφα. Όταν πρόκειται για τις ίδιες ομάδες προϊόντων, θα συγκλίνουν και οι μέθοδοι αξιολόγησης και τα χρονοδιαγράμματα αναθεώρησης.

2.3. Κίνητρα

Σύμφωνα με τη Συνθήκη και τις διατάξεις για τις κρατικές ενισχύσεις⁹, ορισμένα κράτη μέλη παρέχουν ήδη κίνητρα για την ανάπτυξη και την απόκτηση αποδοτικών προϊόντων σε σχέση με την ενέργεια και το περιβάλλον και καθιστούν οικολογικότερη τη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ώστε να ενθαρρύνουν τις εν λόγω πρακτικές. Ωστόσο, τα κριτήρια που πρέπει να ικανοποιούν τα εν λόγω προϊόντα ώστε να επωφεληθούν από κίνητρα ή διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ενδέχεται να διαφέρουν ουσιαστικά από τη μια χώρα στην άλλη. Αυτό ενδέχεται να οδηγήσει στον κατακερματισμό των κινήτρων στην εσωτερική αγορά για τα εν λόγω προϊόντα. Επιπλέον, οι δυνατότητες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, που αντιστοιχούν στο 16% του ΑΕγχΠ της ΕΕ, έχουν αξιοποιηθεί μόνον οριακά.

Προκειμένου να αντιμετωπιστεί ο εν λόγω κατακερματισμός και για να προαχθεί η αξιοποίηση της ενέργειας και των περιβαλλοντικά αποδοτικών προϊόντων, η οδηγία για την επισήμανση, ύστερα από εκτίμηση των επιπτώσεων, θα θεσπίσει **εναρμονισμένη βάση** για τις **δημόσιες συμβάσεις** και τα **κίνητρα** που παρέχονται από την ΕΕ και τα κράτη μέλη, όπως εξηγείται παρακάτω.

Σε ό,τι αφορά τις **δημόσιες συμβάσεις**, τα μέτρα εφαρμογής στο πλαίσιο της οδηγίας για την επισήμανση θα ορίσουν μια από τις κατηγορίες επισήμανσης ως επίπεδο κάτω του οποίου οι δημόσιες αρχές δεν θα εξουσιοδοτούνται να προβούν σε ανάθεση. Αυτό το επίπεδο θα καθοριστεί με βάση τα αποτελέσματα των εκτιμήσεων των επιπτώσεων για τις σχετικές ομάδες προϊόντων, για τις οποίες ο καθορισμός αυτού του επιπέδου θα συνέβαλλε ουσιαστικά στην ανάπτυξη οικονομιών κλίμακας και καινοτομιών. Το επίπεδο θα αντιστοιχεί στην κατηγορία απόδοσης που μεγιστοποιεί το δυναμικό των δημοσίων συμβάσεων για την προώθηση προϊόντων με υψηλότερη ενεργειακή και περιβαλλοντική απόδοση και παράλληλα

⁹ Ιδίως οι κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος (ΕΕ C 82 της 1.4.2008, σ. 1).

εξασφαλίζει τη διατήρηση επαρκούς επιπέδου ανταγωνισμού στην αγορά, λαμβάνοντας υπόψη τη διαθεσιμότητα του προϊόντος, και μέριμνα ώστε η επιβάρυνση στα δημόσια οικονομικά να μην είναι γενικά υψηλότερη σε σχέση με τις ισχύουσες πρακτικές ανάθεσης συμβάσεων (όταν λαμβάνεται υπόψη ο πλήρης χρόνος ζωής του προϊόντος).

Σε ό,τι αφορά τα **φορολογικά κίνητρα**, τα κράτη μέλη θα μπορούν ελεύθερα να επιλέγουν εάν, και με ποια μορφή, θα παρέχουν κίνητρα για την ενθάρρυνση της χρήσης ενέργειας και περιβαλλοντικά αποδοτικών προϊόντων, τηρώντας τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου, ιδίως τις διατάξεις για τις κρατικές ενισχύσεις¹⁰. Ωστόσο, τα μέτρα εφαρμογής στο πλαίσιο της οδηγίας επισήμανσης, με την επιφύλαξη των αποτελεσμάτων της εκτίμησης επιπτώσεων, θα ορίσουν μία από τις κατηγορίες επισήμανσης ως επίπεδο κάτω του οποίου τα κράτη μέλη δεν θα μπορούν να θέσουν κίνητρα. Το επίπεδο αυτό θα είναι ανώτερο των κοινοτικών περιβαλλοντικών απαιτήσεων που ισχύουν σήμερα. Αυτό θα εφαρμοστεί στις ομάδες προϊόντων για τα οποία υπάρχουν στοιχεία ότι ο κατακερματισμός των κινήτρων ενδέχεται να μειώσει την αποτελεσματικότητά τους. Καταρχήν, το εν λόγω επίπεδο θα αντιστοιχεί στο επίπεδο για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, γεγονός το οποίο θα ενίσχυε τον αντίκτυπο των μέτρων.

Επειδή η τιμή είναι ένας από τους κύριους καθοριστικούς παράγοντες για τις επιλογές κατά τις αγορές, τα μέσα που βασίζονται στην αγορά μπορούν επίσης να βοηθήσουν στη διαμόρφωση κατάλληλων τιμών και την εσωτερικοποίηση του περιβαλλοντικού κόστους, και να συμβάλουν κατ' αυτό τον τρόπο στην αγορά ενεργειακά και περιβαλλοντικά αποδοτικών προϊόντων. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή εξετάζει, μεταξύ άλλων, τις δυνατότητες για επανεξέταση του πλαισίου ενεργειακής φορολογίας. Επιπλέον, η Επιτροπή ξεκίνησε μελέτες για την ανάλυση των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων των πιθανών μηχανισμών φορολογικών κινήτρων σε επίπεδο ΕΕ. Με βάση τις μελέτες αυτές θα αξιολογηθεί η ανάγκη για συμπληρωματικές πρωτοβουλίες για τα προϊόντα που καλύπτονται ειδικότερα από την οδηγία οικολογικού σχεδιασμού και επισήμανσης ή τον κανονισμό οικολογικού σήματος.

Οι εν λόγω ενέργειες θα ενισχυθούν και θα υποστηριχθούν από τα εξής:

2.4. Συνεκτικά δεδομένα και συνεκτικές μέθοδοι για τα προϊόντα

Για να εφαρμοστεί η εν λόγω πολιτική, απαιτούνται συνεκτικά και αξιόπιστα δεδομένα και μέθοδοι για την αξιολόγηση της συνολικής περιβαλλοντικής απόδοσης των προϊόντων, της διείσδυσής τους στην αγορά, καθώς και για την παρακολούθηση της προόδου. Τα δεδομένα για τα προϊόντα και τον σχετικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο, τα οποία απαιτούνται και συλλέγονται με διαφορετικά μέσα, πρέπει να κοινοποιούνται όταν κρίνεται χρήσιμο. Επίσης, οι εν λόγω μέθοδοι πρέπει να είναι οικονομικά αποδοτικές και εύχρηστες για τους αρμόδιους χάραξης πολιτικής και για τη βιομηχανία.

Στο μέτρο του δυνατού, πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο της εφαρμογής ευρωπαϊκών εναρμονισμένων προτύπων, στην ιδανική περίπτωση βάσει διεθνών προτύπων, με αποτέλεσμα την εξασφάλιση αυξημένης ανταγωνιστικότητας για τη βιομηχανία και τις καλές σχέσεις με τις τρίτες χώρες και τους κατασκευαστές τους.

2.5. Προώθηση οικολογικών δημοσίων συμβάσεων

Οι οικολογικές δημόσιες συμβάσεις θα ενισχυθούν περαιτέρω από *προαιρετικά* μέτρα, τα οποία συμπληρώνουν τα υποχρεωτικά μέτρα που περιγράφονται παραπάνω, σύμφωνα με τους κανόνες της εσωτερικής αγοράς. Η Επιτροπή θα παράσχει τις σχετικές κατευθύνσεις και τα μέσα ώστε οι δημόσιες αρχές να καταστήσουν οικολογικότερες τις διαδικασίες για την

¹⁰ Βλ. υποσημείωση 9.

ανάθεση δημοσίων συμβάσεων. Το εν λόγω πλαίσιο περιλαμβάνει τον καθορισμό ενδεικτικών στόχων βάσει του επιπέδου των κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις και την παροχή πρότυπων προδιαγραφών προσφοράς που ευθυγραμμίζονται με τη νομοθεσία της εσωτερικής αγοράς. Επίσης, περιλαμβάνει τη δρομολόγηση διαδικασίας συνεργασίας με τα κράτη μέλη για τον καθορισμό και τη συμφωνία κοινών κριτηρίων οικολογικών δημοσίων συμβάσεων για προϊόντα και υπηρεσίες προς επικύρωση στο πλαίσιο των εθνικών προγραμμάτων δράσης και των κατευθύνσεων για τις οικολογικές δημόσιες συμβάσεις. Η παρακολούθηση των στόχων θα βασίζεται στη συμμόρφωση με τα κριτήρια αυτά. Τα προαιρετικά κοινά κριτήρια για τις οικολογικές δημόσιες συμβάσεις θα καθοριστούν για υπηρεσίες και για τα προϊόντα εκείνα για τα οποία δεν θα έχουν ή δεν θα έχουν ακόμη θεσπιστεί υποχρεωτικά επίπεδα, σύμφωνα με το τμήμα 2.3.

Τα κοινά κριτήρια για τις οικολογικές δημόσιες συμβάσεις θα βασιστούν στα σημεία αναφοράς των περιβαλλοντικών επιδόσεων και στη σχετική επισήμανση. Τα εν λόγω μέτρα παρουσιάζονται αναλυτικά στο πλαίσιο ξεχωριστής ανακοίνωσης σχετικά με τις οικολογικές διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.

2.6. Συνεργασία με τους εμπόρους λιανικής πώλησης και τους καταναλωτές

Οι έμποροι λιανικής πώλησης μπορούν να προωθήσουν τη βιωσιμότερη κατανάλωση μέσω των οικείων συναλλαγών, των αλυσίδων εφοδιασμού και της συμπεριφοράς των καταναλωτών. Οι έμποροι λιανικής πώλησης και οι παραγωγοί αναγνωρίζουν όλο και περισσότερο τη βιωσιμότητα ως σημαντική ευκαιρία για την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία των επιχειρήσεών τους. Ωστόσο, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για τη μείωση του περιβαλλοντικού αντίκτυπου του τομέα λιανικού εμπορίου και της αλυσίδας εφοδιασμού του, την προώθηση βιωσιμότερων προϊόντων και την καλύτερη ενημέρωση των καταναλωτών. Για να επιτευχθούν αυτά, θα εμπλακούν επίσης άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως οι παραγωγοί και οι ενώσεις καταναλωτών και άλλες μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Δημιουργείται ένα φόρουμ λιανικού εμπορίου που θα χρησιμεύσει ως πλατφόρμα για τα εξής:

- τον προσδιορισμό των βασικών πτυχών προς κάλυψη και την απογραφή των υφιστάμενων πρωτοβουλιών·
- την κοινοποίηση των βέλτιστων πρακτικών, την επέκταση της γεωγραφικής κάλυψης των υφιστάμενων πρωτοβουλιών και την επιδίωξη νέων πρωτοβουλιών· και
- τον απολογισμό της προόδου των ενεργειών τους σε μεμονωμένη βάση.

Στόχος είναι η δέσμευση των μεμονωμένων έμπορων λιανικής πώλησης μεγάλης κλίμακας για μια σειρά φιλόδοξων και συγκεκριμένων ενεργειών με σαφείς στόχους, χρονοδιαγράμματα, παραδοτέα αποτελέσματα και δείκτες παρακολούθησης.

Οι εν λόγω δεσμεύσεις ανταποκρίνονται στην έκκληση της Επιτροπής προς τις επιχειρήσεις ώστε να ενισχύσουν την εταιρική κοινωνική ευθύνη τους, όπως προβλέπεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής του 2006¹¹.

Η πολιτική της ΕΕ για τους καταναλωτές μπορεί να διαμορφώσει τα εργαλεία αγοράς που θα δώσουν τη δυνατότητα στους πολίτες, ως καταναλωτές, να πραγματοποιούν βιώσιμες επιλογές από περιβαλλοντική άποψη. Επομένως, η Επιτροπή θα υποστηρίξει επίσης ενέργειες για την αύξηση της ευαισθητοποίησης των καταναλωτών και τη στήριξή τους ώστε να προβαίνουν σε επιλογές κατόπιν ενημέρωσης. Αυτό θα επιτευχθεί, παραδείγματος χάριν, με

¹¹ Να γίνει η Ευρώπη πόλος αριστείας στον τομέα της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης - COM(2006) 136.

την ανάπτυξη μέσων για την ενημέρωση των νέων και την αύξηση της ευαισθητοποίησής τους¹² και με προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων σε απευθείας σύνδεση¹³ για τη βιώσιμη κατανάλωση.

3. ΛΙΤΟΤΕΡΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Το ρυθμιστικό πλαίσιο για τις διαδικασίες παραγωγής είναι καλά εδραιωμένο σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Περιλαμβάνει τις κανονιστικές ρυθμίσεις, π.χ., σε σχέση με τις εκπομπές των βιομηχανιών στο περιβάλλον (οδηγία «IPPC»)¹⁴ και το σύστημα εμπορίας εκπομπών για τα αέρια του θερμοκηπίου¹⁵. Ωστόσο, υπάρχει ανάγκη να δοθεί περαιτέρω ώθηση στις διαδικασίες παραγωγής που είναι αποδοτικές ως προς τους πόρους και παρουσιάζουν οικολογική καινοτομία, να μειωθεί η εξάρτηση από τις πρώτες ύλες και να ενθαρρυνθεί η βέλτιστη χρήση των πόρων και η ανακύκλωση.

Στο πλαίσιο του παρόντος σχεδίου δράσης, προτείνεται σειρά ολοκληρωμένων ενεργειών με σκοπό τη σχετική συνέργεια και τη συμπλήρωση της πολιτικής για ευφύστερη κατανάλωση και καλύτερα προϊόντα, σύμφωνα με το προηγούμενο τμήμα, με *επέκταση, ενίσχυση και επιτάχυνση του αντίκτυπού της*.

Η δράση θα εστιαστεί στους ακόλουθους τρεις τομείς:

3.1. Μεγαλύτερη αποδοτικότητα των πόρων

Η αποδοτικότητα των πόρων συμβάλλει στο στόχο της δημιουργίας μεγαλύτερης αξίας με τη χρήση λιγότερων πόρων. Στην ΕΕ, η παραγωγικότητα των πόρων (υπολογιζόμενη βάσει του ΑΕγχΠ ανά χρήση πόρων, €/kg) έχει βελτιωθεί κατά 2,2% ανά έτος σε πραγματικούς όρους κατά τα τελευταία 10 έτη. Αυτό σημαίνει ότι η ΕΕ μπόρεσε να σταθεροποιήσει τη χρήση των πόρων στην αναπτυσσόμενη οικονομία, κυρίως λόγω των βελτιώσεων στην αποδοτικότητα της παραγωγής καθώς και λόγω του αυξανόμενου ρόλου των υπηρεσιών στην οικονομία. Οι βελτιώσεις στην παραγωγικότητα των πόρων πρέπει να συνεχιστούν, τουλάχιστον με ανάλογο ρυθμό με το μέσο όρο της ΕΕ.

Θα αναπτυχθούν συμπληρωματικά μέσα για τον έλεγχο, τη συγκριτική μέτρηση επιδόσεων και την προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων, τα οποία θα λαμβάνουν υπόψη μια προοπτική κύκλου της ζωής και θα καλύπτουν το εμπόριο. Η λεπτομερής ανάλυση και οι στόχοι με βάση το υλικό θα εξεταστούν σε μεταγενέστερο στάδιο, σύμφωνα με την περιβαλλοντική σημασία και την πρόσβαση στους φυσικούς πόρους.

3.2. Υποστήριξη της οικολογικής καινοτομίας

Η σημασία της καινοτομίας στον τομέα των περιβαλλοντικών αγαθών και υπηρεσιών είναι ουσιώδης για την επιτυχημένη εφαρμογή του εν λόγω σχεδίου και διαδραματίζει βασικό ρόλο στο πλαίσιο της πολιτικής καινοτομίας. Ένας από τους διαθέσιμους δείκτες μέτρησης του επιπέδου καινοτομίας είναι ο αριθμός διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας σε έναν συγκεκριμένο τομέα. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας για οικολογικές καινοτομίες στην ΕΕ αυξάνονται και τα κράτη μέλη με τις καλύτερες επιδόσεις χορηγούν ετησίως 3,5 διπλώματα ευρεσιτεχνίας ανά δισεκατομμύριο ΑΕγχΠ (σε ευρώ).

¹² Χρήση του Βιβλίου των Νέων της Ευρώπης.

¹³ Στο πλαίσιο του διαδικτυακού μέσου DOLCETTA της ΕΕ για την εκπαίδευση των καταναλωτών.

¹⁴ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί βιομηχανικών εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης) - COM(2007) 844, 21.12.2007.

¹⁵ Οδηγία 2003/87/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας (ΕΕ L 275 της 25.10.2003, σ. 32).

Θα αναπτυχθούν μέσα για τον έλεγχο, τη συγκριτική μέτρηση επιδόσεων και την προώθηση της οικολογικής καινοτομίας και της αξιοποίησής της στην ΕΕ, στο πλαίσιο μιας ευρύτερης πολιτικής της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία της ΕΕ και των μέσων της.

Θα θεσπιστεί ένα σύστημα εξακρίβωσης της περιβαλλοντικής τεχνολογίας σε επίπεδο ΕΕ για την παροχή αξιόπιστης εξακρίβωσης από τρίτα μέρη των επιδόσεων και των πιθανών επιπτώσεων των νέων τεχνολογιών στο περιβάλλον. Το εν λόγω σύστημα θα είναι ένα προαιρετικό, μερικώς αυτοχρηματοδοτούμενο σχέδιο, που θα βασίζεται σε ρυθμιστικό πλαίσιο, το οποίο θα συμβάλει στην εδραίωση εμπιστοσύνης για τις νέες τεχνολογίες που αναδύονται στην αγορά.

3.3. Ενίσχυση του περιβαλλοντικού δυναμικού της βιομηχανίας

Αναθεώρηση του κανονισμού EMAS

Το κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS)¹⁶ βοηθά τις επιχειρήσεις να βελτιστοποιήσουν τις διαδικασίες παραγωγής τους, με μείωση του αντίκτυπου στο περιβάλλον και με αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των πόρων. Το EMAS εφαρμόζεται ως προαιρετικό σχέδιο οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου.

Προκειμένου να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό του συστήματος για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των πόρων των διαδικασιών παραγωγής, αυτό θα υποστεί ουσιαστική αναθεώρηση με σκοπό την αύξηση της συμμετοχής των επιχειρήσεων και τη μείωση του διοικητικού φόρτου και των δαπανών για τις ΜΜΕ.

Ανάπτυξη των πρωτοβουλιών της βιομηχανικής πολιτικής για τις περιβαλλοντικές βιομηχανίες

Οι περιβαλλοντικές βιομηχανίες¹⁷ συμβάλλουν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και των περιβαλλοντικών επιδόσεων της οικονομίας.

Θα αναπτυχθούν πρωτοβουλίες για τις περιβαλλοντικές βιομηχανίες, με σκοπό να προαχθεί η ανταγωνιστικότητά τους και να ευνοηθεί η αξιοποίησή τους από τις παραδοσιακές βιομηχανίες. Οι εν λόγω πρωτοβουλίες εντάσσονται στο πλαίσιο της εφαρμογής της βιομηχανικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής¹⁸. Για το σκοπό αυτό, θα διενεργηθεί εμπεριστατωμένη ανάλυση των ρυθμιστικών εμποδίων και των ανεπαρειών της αγοράς που περιορίζουν την ανταγωνιστικότητα των περιβαλλοντικών βιομηχανιών και την αξιοποίησή τους από άλλους τομείς της οικονομίας. Η εν λόγω ανάλυση θα καλύψει θέματα όπως η εσωτερική αγορά και η βελτίωση του ρυθμιστικού πλαισίου, η τυποποίηση και η πρόσβαση στη χρηματοδότηση. Θα εξεταστεί το δυναμικό των τεχνολογιών πληροφοριών και

¹⁶ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 761/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαρτίου 2001, για την εκούσια συμμετοχή οργανισμών σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS) (ΕΕ L 114 της 24.4.2001, σ. 1).

¹⁷ Ως περιβαλλοντικές βιομηχανίες νοούνται «όλες οι δραστηριότητες που παράγουν εμπορικά αγαθά και υπηρεσίες για τη μέτρηση, την πρόληψη, τον περιορισμό, την ελαχιστοποίηση ή την αποκατάσταση περιβαλλοντικών ζημιών στο νερό, τον αέρα και το έδαφος, καθώς και των προβλημάτων που σχετίζονται με τα απόβλητα, το θόρυβο και τα οικοσυστήματα» [Eurostat/ΟΟΣΑ (1999)]. Περιλαμβάνονται δραστηριότητες όπως η διαχείριση αποβλήτων και λυμάτων, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η παροχή συμβουλών σε σχέση με το περιβάλλον, η ατμοσφαιρική ρύπανση και ο σχετικός έλεγχος, οι οικολογικές κατασκευές κ.λπ.

¹⁸ Εφαρμογή του κοινοτικού προγράμματος της Λισαβόνας: Πλαίσιο πολιτικής για την ενίσχυση του μεταποιητικού τομέα της ΕΕ - προς μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση της βιομηχανικής πολιτικής - COM(2005) 474.

επικοινωνιών για την παροχή βιώσιμων λύσεων¹⁹. Θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στους τομείς προτεραιότητας που καθορίζονται στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας για πρωτοπόρους αγορές.

Στήριξη των ΜΜΕ

Η έλλειψη πληροφοριών, η ανεπαρκής πείρα και η έλλειψη χρηματοοικονομικών και ανθρώπινων πόρων δυσχεραίνουν τις προσπάθειες των ΜΜΕ να εκμεταλλευτούν πλήρως τις επιχειρηματικές ευκαιρίες που προσφέρει η ορθή διαχείριση του περιβάλλοντος.

Από τα 2005 έως το 2007 η Επιτροπή εισήγαγε ορισμένα μέτρα για τη στήριξη των ευρωπαϊκών ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης των περιβαλλοντικών επιδόσεων τους²⁰. Περαιτέρω μέτρα έχουν περιληφθεί στην ανακοίνωση για «Small Business Act» για την Ευρώπη²¹. Ειδικότερα, το δίκτυο «Enterprise Europe Network» θα συμβάλει στην αύξηση της ευαισθητοποίησης και στη διάδοση της τεχνογνωσίας και της εμπειρογνωμοσύνης που αποκτώνται μέσω άλλων προγραμμάτων και πρωτοβουλιών της ΕΕ στον τομέα του περιβάλλοντος και της ενέργειας.

4. ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΓΙΑ ΒΙΩΣΙΜΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Πέρα από τις γενικές γραμμές δράσης που παρουσιάζονται παραπάνω, θα διεξαχθούν δραστηριότητες σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι εν λόγω δραστηριότητες θα βασίζονται σε υφιστάμενες πρωτοβουλίες όπως η θεματική στρατηγική για τη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων, το Παγκόσμιο Ταμείο Ενεργειακής Απόδοσης και Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και ο κανονισμός σχετικά με την επιβολή της δασικής νομοθεσίας, τη διακυβέρνηση και το εμπόριο. Εκτός από τις ενέργειες αυτές, η Επιτροπή θα αναλάβει να προβεί στα εξής:

- Θα προωθήσει τις τομεακές προσεγγίσεις κατά τις διεθνείς διαπραγματεύσεις για το κλίμα ως στοιχείο και συμπλήρωμα μιας ολοκληρωμένης διεθνούς συμφωνίας για την κλιματική αλλαγή για την περίοδο μετά το 2012. Οι κυβερνήσεις και βιομηχανίες αρχίζουν να αναπτύσσουν τομεακές προσεγγίσεις και να δεσμεύονται ως προς συγκεκριμένα σημεία αναφοράς εκπομπών ή ενεργειακής απόδοσης. Αυτό θα δώσει τη δυνατότητα στις αναπτυσσόμενες χώρες να λάβουν, σε συγκεκριμένους τομείς, μέτρα που μπορούν να μειώσουν την αύξηση των εκπομπών, έτσι ώστε οι εκπομπές στον τομέα να διαφοροποιηθούν σαφώς από την αρχική κατάσταση σε κάθε τομέα. Θα βοηθήσει επίσης τη βιομηχανία να περιορίσει τις εκπομπές και ενδεχομένως να αντιμετωπίσει τις ανησυχίες όσον αφορά τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα. Η Επιτροπή θα υποστηρίξει την ανάπτυξη αυτών των προσεγγίσεων στο πλαίσιο των μελλοντικών διεθνών διαπραγματεύσεων για την αλλαγή του κλίματος. Οι δραστηριότητες θα περιλαμβάνουν την αύξηση των δυνατοτήτων σε σημαντικές αναδυόμενες οικονομίες και τον καθορισμό των βασικών στοιχείων που απαιτούνται για την ανάπτυξη τομεακών προσεγγίσεων εντός του πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για το κλίμα για την περίοδο μετά το 2012.
- Θα προωθήσει τις ορθές πρακτικές σε διεθνές επίπεδο. Θα ενθαρρυνθούν πολιτικές βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής, δυνάμει του 10ετούς πλαισίου προγραμμάτων των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή (διαδικασία του Μαρακές).

¹⁹ Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης μέσω των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών, COM(2008)241 τελικό

²⁰ Μικρές, καθαρές και ανταγωνιστικές: Πρόγραμμα για την υποβοήθηση της συμμόρφωσης των μικρού και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων με την περιβαλλοντική νομοθεσία - COM(2007) 379.

²¹ Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις - Μια «Small Business Act» για την Ευρώπη – COM(2008) 394.

Προβλέπονται συμπληρωματικές ενέργειες για την ενίσχυση των συνεργασιών, π.χ. μέσω της εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ασίας (πρόγραμμα SWITCH) και την υποστήριξη διεθνών στρογγυλών τραπεζιών και ειδικών ομάδων. Επιπλέον, με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι χώρες του G8, μαζί με την Κίνα, την Ινδία και τη Νότια Κορέα αποφάσισαν, στις 7 Ιουνίου 2008, να θεσπίσουν από κοινού τη διεθνή εταιρική σχέση για τη συνεργασία σχετικά με την ενεργειακή απόδοση («IPEEC»).

- Θα προωθήσει το διεθνές εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών φιλικών προς το περιβάλλον. Η ελευθέρωση του εμπορίου περιβαλλοντικών αγαθών και υπηρεσιών μπορεί να συμβάλει στη διάδοση της οικολογικής τεχνολογίας, υποστηρίζοντας με αυτόν τον τρόπο την προσαρμογή σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα με παράλληλη αξιοποίηση και περαιτέρω ανάπτυξη της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας σε τομείς που αφορούν το περιβάλλον. Η ΕΕ συνεχίζει τις προσπάθειές της για την ελευθέρωση του εμπορίου περιβαλλοντικών αγαθών και υπηρεσιών κατά τις διαπραγματεύσεις του ΠΟΕ για το αναπτυξιακό πρόγραμμα της Ντόχα και στο πλαίσιο των διμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων. Αυτές θα πρέπει να πραγματοποιηθούν, εφόσον είναι δυνατόν, βάσει διεθνών προτύπων. Με την οδηγία οικολογικού σχεδιασμού θα αναπτυχθούν περιβαλλοντικά πρότυπα και πρότυπα ενεργειακής απόδοσης για διάφορα προϊόντα. Καταυτόν τον τρόπο μπορεί να προετοιμαστεί το έδαφος για τη θέσπιση διεθνών προτύπων και να υποστηριχθεί η δημιουργία αγορών εξαγωγών για τις εξέχουσες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Η εμπορική πολιτική και ο βιομηχανικός διάλογος θα πρέπει να συμβάλουν στην εν λόγω διαδικασία.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΑΡΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ

Η παρούσα ανακοίνωση προβλέπει μια ολοκληρωμένη δέσμη μέτρων με σκοπό την βιωσιμότερη κατανάλωση και παραγωγή και με παράλληλη αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας. Στηρίζεται σε διάφορες πολιτικές της ΕΕ. Ειδικότερα, η ανανεωμένη στρατηγική βιώσιμης ανάπτυξης όρισε τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή ως μια από τις βασικές προκλήσεις για την Ευρώπη. Το κοινοτικό πρόγραμμα της Λισαβόνας για την περίοδο 2008-2010 περιλαμβάνει την προώθηση μιας βιομηχανικής πολιτικής που καθιστά τη βιωσιμότερη κατανάλωση και παραγωγή μια από τις βασικές κατευθύνσεις της.

Τα ακόλουθα έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το παρόν σχέδιο δράσης:

- Πρόταση για την επέκταση του πεδίου της οδηγίας οικολογικού σχεδιασμού
- Πρόταση για την αναθεώρηση του κανονισμού για το οικολογικό σήμα
- Πρόταση για την αναθεώρηση του κανονισμού EMAS
- Ανακοίνωση σχετικά με την οικολογική δημόσια σύμβαση

Στη συνέχεια, θα ακολουθήσουν τα εξής:

- Πρόταση για την αναθεώρηση της οδηγίας για την επισήμανση της ενέργειας
- Πρόταση κανονισμού για σύστημα εξακρίβωσης της περιβαλλοντικής τεχνολογίας
- Οι υπόλοιπες ενέργειες θα δρομολογηθούν αργότερα το 2008/2009: προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων· προαγωγή της οικολογικής καινοτομίας· ανάπτυξη πρωτοβουλιών βιομηχανικής πολιτικής για τις περιβαλλοντικές βιομηχανίες· τομεακές προσεγγίσεις· προώθηση των ορθών πρακτικών σε διεθνές

επίπεδο· προώθηση του διεθνούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών φιλικών προς το περιβάλλον.

Η Επιτροπή θα προβεί σε επισκόπηση της προόδου και θα υποβάλει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του σχεδίου δράσης το 2012. Με την ευκαιρία αυτή, η Επιτροπή θα αναλύσει ειδικότερα κατά πόσον απαιτείται λήψη περαιτέρω μέτρων για τη βελτίωση της ενεργειακής και περιβαλλοντικής απόδοσης των προϊόντων, ιδίως με την επέκταση της οδηγίας οικολογικού σχεδιασμού και επισήμανσης ώστε να καλύψει προϊόντα μη συναφή με την ενέργεια.